

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

178. An Sacerdos, qui in ipsa actione celebrandi recordatur alicujus peccati mortalis, licet tunc eliciat actum contritionis, teneatur postea quam primum confiteri: stante supra dicto præcepto? Et ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

sententiam sequitur, ac confirmat & docet, ut semper solet me defendit acriter ab omnibus impugnationibus, quas contra sententiam nostram adduxerat dictus Eminentissimus Cardinalis de Lugo Vide illum, & non pigebit. Vide etiam in mei defensionem Bossium in *Moral. tom. 2. tit. 3. §. 21. num. 208.*

4. Sed si aliquis quærat, an stando in mea sententia qui intra triduum non confitetur pro adimplendo dicto præcepto Concilij, an saltem peccet venialiter pro illa mora? Affirmativè videtur respondere Cardinalis Lugo, ut observat Dicaillus *n. 166.* Sed ipse existimat nec leviter peccare præcisè ex vi præcepti; quia tota vis sita est in hoc, quòd quando non agitur de alio incommodo, quàm de mora, & dilatione per illas dictiones, *quam, primum, statim, &c.* jura, & leges tantum significant triduum, ita ut quantum ad sensum, & moralem interpretationem idem dicere *quam primum, statim, illico, &c.* atque dicere, intra triduum, ita ut una vox sit interpretatio alterius. Sic enim leges una per alteram interpretantur, *leg. fin. Cod. de errore Advocatorum ibi: in continenti, id est, triduo, & leg. fin. Cod. de Indicis, ibi: illico autem, id est, intra triduum.* Sicut ergo, si præceptum, aut lex mandaret expressis verbis aliquid fieri intra triduum: nemo posset dicere, leviter contra legem agere eum, qui differret actionem mandatam usque in tertiam diem, & in fine illius integrè præstaret officium: ita nec peccabit leviter, quando dicit *statim*, quamprimum, &c. quia ut supponimus idem in hæc materia significant. Tota data doctrina videtur fundari in eo, quòd cum leges, & Superiores nihil aliud explicant, vel res ipsa manifestè non postulet majorem celeritatem; non videntur quasi instantaneam, & mathematicam celeritatem postulare, sed benignè sunt interpretanda mandata juxta mores hominum, & aliarum legum in quibus per eas voces non major celeritas postulatur.

5. Et tandem nota hic casum curiosum, posse videlicet aliquando aliquem excommunicatum urgente necessitate sacrificandi; vel communicandi, celebrare, vel Eucharistiam sumere absque prævia confessione, vel contritione; verbi gratia; Petrus mandat Joanni percutere, aut occidere procul absentem Franciscum Sacerdotem: ivit Joannes executurus mandatum: interim dum is pergit, Petrus penitentia ductus omnem adhibet diligentiam revocandi Joannem; sed irritò conatu, quia jam ille perrexit nimis procul: sed ante quàm eo veniat, ubi possit Franciscum percutere, Petrus attritus confitetur, certus quòd, cum nondum pervenerit Joannes ad locum, non executus fuerit mandatum; atque adeò, quòd nondum ipse Petrus incurrit excommunicationem (quæ, ut suppono, non incurritur ante consummatum opus.) Ecce jam Petrus ab omni culpa mandat in puncto, quo Joannes exequitur, incurrit excommunicationem existens in gratia. In hoc casu dico, quòd, si urgeat necessitas communicandi; & non sit qui possit Petrum absolvere à censura, potest non obstante censura, communicare, nulla præmissa confessione, & etiam adit Confessarius, qui possit à peccatis absolvere, sed non à censura) atque etiam absque ulla contritione, quam teneatur habere post incursum censuram. Quod facile est probare. Nam ad confessionem non tenetur, quia jam fuit legitime confessus ante incursum censuram: ad contritionem verò non, quia est gratia per eam confessionem, & non amplius peccavit, ut supponimus, quem statim gratia non fustulit incursum censuram; ergo ex nullo capite tenetur confiteri aut con-

teri. Adde, quòd nec possit confiteri, donec absolvatur à censura, quia nulla est necessitas confessionis, nec ratione Communionis, nec ex alio capite: imò, si adesset qui posset absolvere à censura; sola ea absolutio absque alia sacramentali factis esset, ut videtur notum positis prædictis circumstantiis. Et hæc omnia docet Dicaillus, *ubi supra n. 8. dub. 130.* quæ secundum ejus mentem dicta esse volo, & in gratiam curiosorum; est enim vir doctissimus, & acuti ingenij.

RESOL. CLXXVII.

An Sacerdos, qui urgente necessitate complet Sacrificium ab alio inchoatum, etiam post consecrationem, teneatur quamprimum, confiteri? Ex p. 9. tr. 3. Refol. 30.

§. 1. **A**ffirmativè respondeo cum Amico in *cur. Theol. tom. 7. disp. 26. sect. 2. num. 34.* & me citato, Caspensi in *Cur. Theol. tom. 2. tr. 2. 2. disput. 9. sect. 2. num. 27.* & Reverendissim. Candedo *tom. 3. disput. 2. art. 22. dub. 62.* qui docet hoc, etiam facta consecratione. Et ratio est: quia hæc actio est propriè Sacerdotis, & sub nomine celebrationis meriò comprehenditur, juxta communem usum, & sensum hujus vocis: ergo tenetur etiam hic Sacerdos, qui assumitur in tali casu, ad consummandum Sacrificium, urgente necessitate, cum conscientia peccati mortalis; tenetur, inquam, vi Præcepti in Concilio conditi, quamprimum postea, finito sacrificio, confiteri. Et hanc sententiam me etiam citato, tenet Pellizzarius in *Man. Reg. tom. 2. tr. 8. c. 2. sect. 1. n. 116.*

Sup. hoc in Refol. præterita. §. Nota etiam hic & cursum supra in fine Refol. 170.

RESOL. CLXXVIII.

An Sacerdos, qui in ipsa actione celebrandi recordatur alienius peccati mortalis, licet tunc eliciat actum contritionis, teneatur postea quamprimum confiteri, stante supradicto præcepto? Et quid est dicendum de Sacerdote, qui ex malitia celebrat non confessus; vel qui in ipso Sacrificio mortaliter peccaret ante communionem? Ex part. 2. tract. 14. Ref. 61.

§. 1. **A**ffirmativè respondet Suarez in *3. part. tom. 3. disp. 66. sect. 7.* Reginald. in *praxi, tom. 2. lib. 29. c. 7. n. 110.* Bonacina de *Sacr. disp. 4. q. 6. punct. 1. n. 39.* Squillante de *obligat. cler. p. 1. n. 132.* & ex nostris Megala in *1. p. lib. 5. c. 4. n. 2.* Ref. 173. §. Molfesius in *sum. tom. 1. tr. 3. c. 10. n. 28.* eum aliis. Notat.

Ratio verò est, nam talis Sacerdos celebrat urgente necessitate, prævia confessione.
2. Sed mihi semper visa est opinio Vasquez probabilior, quam ipse publicè docuit in Collegio Romano anno 1587. ut testatur in *3. part. tom. 3. disp. 208. cap. 3. num. 19.* Dico igitur, si ante sumptum Sacramentum quis recordetur alicujus mortalis, illud tamen non confiteatur, non quia desit copia Confessarij; neque prætextu illius, sed propter scandalum aliorum, & ne incurrat infamiam notam, non teneatur postea, ex præcepto Concilij quamprimum confiteri; quod probatur ex verbis, & mente Concilij. Nam postquam Concilium explicuit nobis vim præcepti de præmittenda confessione, addidit, *modo non desit copia Confessarij, quòd si necessitate urgente, absque prævia Confessione celebraverit,*

Sup. hoc in Refol. seq. & in Refol. 1. post seq. §. 2. & supra in Ref. 173. §. Notat.

Sup. hoc in Ref. seq. & supra in Ref. 170.
Que dicitur supra in Ref. 171. & in Ref. 178. §. Sed istud & infra in Ref. 171.

quamprimum confiteatur; hoc autem non accidit, quando Sacerdos ideo solum non confitetur, ne notam infamiae incurrat, cum tamen alias copiam habeat Confessarii. Ergo, &c. Itaque secundum Vasquez, praedictum praecipuum Concilij solum obligat, quando sacerdos non habens copiam Confessarii, & urgente necessitate compulsus, non praemisit confessionem, cum tamen antequam celebraret conficius esset peccati mortalis. Quare si aliquis sacerdos, bona fide accedit ad altare, absque conscientia peccati mortalis, ibi autem recordatur alicujus, non tenebitur praedicto praecipuo. Et hanc opinionem Vasquez docuerat antea Saytus de Sacram. lib. 2. c. 7. art. 2. & postea Sylvius in 3. p. q. 86. art. 4. dub. 2. ubi asserit contrarium esse dicendum de sacerdote, qui ex malitia celebrat, non confessus, vel qui in ipso Sacrificio mortaliter peccaret ante Communionem, licet alicui hoc negent, & probabilius, ut Nugnus in 3. p. tom. 1. q. 88. art. 4. diff. 4.

Sup. hac malitia supra in Ref. 172. & c. & sup. hoc ultimo in Refol. seq. à lin. 6. & prope finem, à vers. O que de hecho se cometo. & ibi in fine, vers. qui in ipso actu.

RESOL. CLXXIX.

An Sacerdos venoatur quamprimum confiteri, si post consecrationem, ante tamen sumptionem, recordetur alicujus peccati mortalis?

Et quid est dicendum de illo, qui in ipso actu celebrandi committit aliquod peccatum mortale, etiam post consecrationem, licet communicaverit, praemisit contritione?

Et quid, si recordetur peccati obliti post sumptionem, vel finitam Missam?

Et quid est sentiendum, si ante celebrationem fuisset confessus, & alicujus peccati obliti mortalis recorderetur ante sumptionem?

Idem est de eo, qui ante Missam confessus est omnia peccata mortalia praeter unum, quod iustis de causis tacuit, vel de eo, qui habens causam reservatam, & non potest recurrere ad Superiorem, urgente necessitate celebrandi, confitetur inferiori? Ex part. 9. tract. 3. Ref. 24.

Sup. hoc in §. 1. Ref. praeterita, & in aliis eius primae not.

Sup. hoc prope finem hujus Ref. vers. O que de hecho & in fine vers. qui in ipso actu. & in Ref. praeterita in fine vers. vel qui in ipso.

Sup. hoc, quod hic docetur cum eodem Candido ad litteram, in Ref. seq. §. 2. sed lege Refol. not. primae hujus Ref.

Affirmative respondet Candidus tom. 3. disp. 2. art. 22. dub. 59. n. 67. ubi sic ait: Sacerdos celebrans, si post consecrationem, ante tamen sumptionem, recordetur alicujus peccati mortalis, vi praecipui in Sacro Concilio conditi tenetur post celebrationem quamprimum confiteri. Similiter tenetur confiteri quamprimum finita celebratione, si aliquod peccatum commiserit post consecrationem, licet communicaverit praemisit contritione: quia tunc dicitur celebrare, & communicare urgente necessitate, sine praemisit Confessione: sed sacerdos celebrans, vel communicans urgente necessitate sine praevia Confessione, si alias habeat copiam Confessarii, obstringitur vi praecipui Concilij Tridentini quamprimum postea confiteri. Ergo. Ita ille: qui tamen postea dub. 60. docet, quod si sacerdos, qui solum propter oblivionem celebrat, & communicat absque Confessione praemisit; vi Praecipui in Concilio conditi non tenetur postea quamprimum confiteri. Quia oblivio non proprie dicitur urgens necessitas; sed Concilium statuit, quod sacerdos celebrans urgente necessitate, absque praevia Confessione, cum conscientia peccati mortalis, teneatur quamprimum confiteri: ergo sacerdos, qui oblivionem ante Communionem non est confessus peccatum mortale, quod habet, si post celebrationem illius recorderetur, vi Praecipui in Concilio conditi, *sess. 13. cap. 7.* non tenetur illud quamprimum postea confiteri. Vide etiam Hurtadum de Sacram. Euchar. disp. 9. diff. 7. docentem quod si sacerdos, dum celebrat, au-

te sumptionem Eucharistiae recordetur, & fiat conficius mortalis, antea, vel tunc commissi, & nequeat tunc confiteri absque gravi nota, neque desistere à celebrando, aut ob periculum gravis nota, aut quia jam consecravit, tenetur post celebrationem quamprimum confiteri: quia tunc sumit Eucharistiam absque Confessione ob urgentem necessitatem sumendi illam, ne, scilicet, notam incurrat, aut quia jam consecravit, & quia caret copia Confessarii: quia nulli confiteri potest absque dicta nota.

2. Sed pro negativa sententia ego olim adduxi Vasquez, & alios, quibus nunc addo, me citato, Pellizzarium in Man. Regul. tom. 1. tr. 5. c. 9. sect. 2. n. 42. & me etiam citato, Averlam de Sacram. Euchar. q. 8. sect. 7. Praepositum in 3. p. q. 80. art. 5. dub. 4. n. 21. ubi ita asserit: [Notandum, Decretum Concilij solum respicere eos, qui sibi sunt concilij peccati mortalis: quia verba citata Concilij referuntur ad praecedentia, ut facile patet ex textu. Unde si aliquis existens in mortali, cujus non erat sibi conscius, celebraverit, non tenetur postmodum primo quoque tempore confiteri: quod etiam videtur verum in eo, qui cum inadvertentia, vel ignorantia etiam vincibili peccati celebravit: nam, quamvis talis inadvertentia non excuset celebrantem à peccato; obstat tamen, quominus dici possit conscius peccati, ut patet ex dictis. Decretum etiam videtur intelligendum de eo, qui sibi est conscius, antequam celebraret: quia videtur velle restringere facultatem celebrandi, antequam praemitatur Confessio: quod non habet locum in eo, qui ignarus sui peccati incepit celebrare, & in decursu, saltem post consecrationem, illius recordatur: unde talis non videtur Decreto comprehendi, & proinde non videtur teneri postmodum primo tempore confiteri.] Ita ille.

3. Probatum insuper haec opinio. Primo, quia in hoc casu non servatur secunda conditio, quae est inopia Confessarii: nam iste non ideo communicat conscius peccati mortalis, quia sibi deest copia Confessarii, cum alias, ut supponitur, Confessarii copiam habeat, sed ne infamiam notam incurrat. Secundo, quoniam finis Concilij in hoc Praecipuo statuendo fuit, ne sacerdotes negligentiores ferent in Confessario quaerendo: quod non ita Concilium timere poterat de iis, qui habentes copiam Confessoris, illum tamen adire non possent, ne infamiam incurrent, sicut de iis, qui Confessarii copiam non habentes celebrant. Ut igitur hos redderet diligentiores, & cautiore in Confessario quaerendo, peculiari Praecipuo adstrinxit, ut quamprimum confiterentur, Tertio, in Rubricis de defectibus dispositionis animae, in Missali Romano duo casus assignantur. Primus, quando sacerdos non habens copiam Confessoris, urgente necessitate, celebrat: & huic injungitur Praecipuum de confitendo, quamprimum poterit. Secundus est, si in ipsa celebratione sacerdos recorderetur, se esse in peccato mortali: & huic ut necessarium remedium praecipitur sola contritio, nulla mentione facta de Praecipuo confitendi quamprimum poterit. Signum igitur est, Pontificem declarasse in hoc secundo casu Decretum Concilij non habere locum. Et hanc opinionem tenet, etiam, me citato, Caspensis in Curs. Theol. tom. 2. tract. 22. disp. 9. sect. 2. num. 26. ubi sic ait: Quamvis satis probabile sit, eum, qui in ipsa celebratione meminit alicujus mortalis, non teneri quamprimum confiteri, nec de illo loqui Tridentinum; inquit enim: Qui necessitate urgente absque praevia Confessione celebravit; praevia autem Confessio Confessionem significat ante Missam: nam Confessio facta in medio Missae non dicitur praevia, sed concomitans. Idem censet, si ante celebrationem fuisset confessus &